

WIKIMEDIA
ישראל

ויקיפדיה

האנציקלופדיה החופשית

WIKIMEDIA
ישראל

ויקיפדיה

מיזם ליצירת אנציקלופדיה חופשית

- ויקיפדיה (Wikipedia) החלה כפרויקט בשפה האנגלית ב-15 בינואר 2001.
- מייסדי הפרויקט הם ג'ים ויילס, לארי סנגרס ובן קוביץ מארצות הברית.
- מטרת הפרויקט היא איסוף מידע מכל משתמש באינטרנט שיכול לתרום מידיעותיו, והפצתו לפי כללי "תוכן חופשי", כך שהוא משוחרר מרוב המגבלות הכלולות בחוקי זכויות היוצרים.
- לפרויקט שני מרכיבים עיקריים – התוכן עצמו, ותוכנת המחשב המאפשרת את הצגתו ועריכתו בצורה נוחה. התוכנה מאפשרת מעקב יעיל אחרי שינויים ועריכות בטקסט כדי למנוע השחתות. הן התוכן והן התוכנה מופצים לפי כללי "תוכן חופשי" ו"קוד פתוח".

WIKIMEDIA
ישראל

קרן ויקימדיה העולמית

איגוד ללא מטרת רווח שמנהל את ויקיפדיה ומיזמים אחרים

- לאור התרחבותה של ויקיפדיה, ויצירת מיזמים נוספים בשפות נוספות, הוקמה ב-2004 "קרן ויקימדיה" (Wikimedia Foundation) – איגוד ללא מטרת רווח שרשום בפלורידה, ארצות הברית.
- קרן ויקימדיה מקיימת את הבסיס הכלכלי לוויקיפדיה ולמיזמים אחרים הקשורים בה. בנוסף היא קובעת כללי יסוד לאופי הכתיבה ולהיבטים המשפטיים הקשורים בהפצת התוכן.
- הקרן מנהלת את חוות השרתים של ויקיפדיה, מארגנת מפגשים בינלאומיים של כותבים בוויקיפדיה ("ויקימניה"), ומקדמת מיזמים הקשורים ב"תוכן חופשי".
- בראש חבר הנאמנים של ויקימדיה עומדת פלורנס נילבר-דבואר מצרפת.
- הקרן ממומנת מתרומות. התקציב הכולל של שנת 2005 היה \$739,200. רוב ההוצאות הן על אחזקת חוות השרתים.

WIKIMEDIA
ישראל

מיזמי ויקימדיה כיום

ויקיפדיות ב-200 שפות ומיזמי תוכן חופשי נוספים

- בוויקיפדיה האנגלית (הראשונה) יש כיום כמיליון וחצי ערכים.
- יש כ-200 ויקיפדיות בשפות שונות. כל ויקיפדיה נכתבת בנפרד בידי דוברי השפה, ושמה דגש על תחומי העניין של דוברי השפה המסוימת.
- הוויקיפדיות הגדולות ביותר הן בשפות: אנגלית, גרמנית, צרפתית, פולנית, יפנית, הולנדית, איטלקית, פורטוגלית, ספרדית ושוודית.
- מיזמי ויקימדיה האחרים הם:

ויקיספר

ספרי לימוד

ומדריכים חופשיים

ויקימינים

זואולוגיה ומיון

עולם החי

ויקיצוטוט

מאגר ציטוטים

חופשי

ויקישיתוף

תמונות וקובצי

מדיה חופשיים

ויקימילון

המילון

החופשי

ויקיטקסט

מסמכים וטקסטים

חופשיים

WIKIMEDIA
ישראל

ויקיפדיה העברית

השנייה בגודלה לפי מספר המשתתפים ביחס למספר דוברי השפה

- ויקיפדיה העברית נוסדה ב-8 ביולי 2003 בידי רותם דן, סטודנט למתמטיקה ש"גייר" את תוכנת ויקיפדיה וכתב את הערך הראשון בה.
- דוד שי, איש פיתוח מערכות ממוחשבות, הפך לפעיל המרכזי בוויקיפדיה העברית, והתמנה ל"בירוקרט" שלה (האחראי על ניהול הרשאות העריכה של המשתמשים השונים).
- נכון ליום ה-30 באפריל 2007 יש בוויקיפדיה העברית 56,599 ערכים. היא שנייה רק לאספרנטו במדד מספר המשתתפים ביחס למספר דוברי השפה. היא מחזיקה בשיא בין הוויקיפדיות באורך הממוצע של הערכים.
- בתחומים רבים, ויקיפדיה היא מקור המידע המקיף ביותר

WIKIMEDIA
ישראל

ויקיפדיה העברית

עקרונות הכתיבה בוויקיפדיה

- כל מבקר באתר רשאי לערוך את הערכים שבו – אם תוך כדי קריאה נתקל הקורא בשגיאה או מעוניין להוסיף מידע, הוא יכול לתקן ולהוסיף בדרך פשוטה ובאופן מידי.
- הכתיבה נעשית כולה על-ידי מתנדבים.
- העריכה בוויקיפדיה קלה מבחינה טכנית, וברמתה הבסיסית אינה מצריכה כל לימוד מיוחד. משתמשים מנוסים יותר דואגים לשיפור הערכים מבחינה צורנית ולתחזוקה הטכנית של האתר.
- שינויים בערכים תקינים נעשים תוך הסבר ודיון.
- בוויקיפדיה כמה עשרות מפעילים, העוקבים אחרי פעולות העריכה ואמונים על שמירת הערכים שנכתבו מפני השחתה.

WIKIMEDIA
ישראל

ויקיפדיה ומחשב לכל ילד

בסיס לשיתוף פעולה

- פרוייקט "מחשב לכל ילד" נועד לספק לילדים (ולמשפחות) צוהר לעולם המודרני, שהמחשב והכלים שהוא מספק הם חלק בלתי נפרד ממנו. ויקיפדיה היא אנציקלופדיית רשת מקיפה, המהווה מקור ראשון למידע עבור צעירים ומבוגרים רבים. משום כך חיוני לשלב גישה לויקיפדיה העברית במחשבי הפרוייקט.
- מתוך היכרות עם ויקיפדיה הערבית, המנוהלת ונכתבת במקביל לויקיפדיה העברית, אנו ממליצים בשלב זה להמנע משילובה במחשבי הפרוייקט. ויקיפדיה הערבית דלה במספר הערכים (כ- 20,000), ופעיליה טרם הפנימו, לטעמנו, את המחוייבות לכתיבה נייטרלית ועובדתית. אנו מקווים שמציאות זו תשתנה בעתיד.
- שילוב ויקיפדיות בשפות אחרות, כגון רוסית, עשוי להיות שימושי ונוח, אלא שלא ברור לנו האם שילוב מעין זה תואם את מטרת העל של קליטת המשפחות המקבלות סיוע בחברה הישראלית; גם אם יוחלט לבצע שילוב כזה, אין לנו אפשרות טכנית לסייע בכך.

WIKIMEDIA
ישראל

ויקיפדיה ומחשב לכל ילד

אופן הביצוע

שילוב זה צריך להתבצע במקביל בשני מקומות: הבטחת הגישה הטכנית לויקיפדיה, והדרכה מסודרת של המשתמשים.

- גישה טכנית. כאן יש להבחין בין שני סוגי מחשבים:
 - מחשבים בעלי גישה לרשת: די בהוספת ויקיפדיה לאתרים המועדפים.
 - מחשבים שאין להם גישה לרשת: באלו אנחנו מציעים להטמיע גרסה סטטית של ויקיפדיה, שאותה נוכל לעדכן בתאום עם מפעילי הפרוייקט (למשל, אחת לחצי שנה).
- הדרכה. אנשי ויקימדיה יסייעו בהכנת חומר הדרכה ומערכי שיעור למשתמשים. חומר זה ישולב במסלול ההדרכה הקיים של "מחשב לכל ילד", ויועבר על-ידי המדריכים מטעם הפרוייקט.

WIKIMEDIA
ישראל

ויקיפדיה ומחשב לכל ילד

התאמה לאוכלוסיות שונות

במהלך שיחות מקדימות, עלה הצורך להתאים את תוכן המיזם לציפיות ההורים באוכלוסיות השונות שבהן הפרוייקט מיושם, לרבות משפחות חרדיות, ערביות, דתיות ומסורתיות.

בהקשר זה נעשה פילוח של הערכים העשויים להחשב "רגישים": פוליטיקה; תרבות שוליים; סמים ואלכוהול; ערכים 'למבוגרים בלבד'.

עלינו להדגיש כי ויקיפדיה היא אנציקלופדיה, וככזו, היא מחוייבת לכסות גם נושאים רגישים-לכאורה. ערכים אלה נכתבים, כמו כל ערך אחר, באופן עובדתי ויבש. עם זאת, במקומות שהתוכן האנציקלופדי מצדיק זאת, הערכים כוללים פירוט שעשוי להחשב, בעיני הורים מסויימים, כבלתי הולם לילדים, לרבות תמונות.

WIKIMEDIA
ישראל

ויקיפדיה ומחשב לכל ילד

התאמה לאוכלוסיות שונות

לגבי מחשבים המחוברים לרשת, עמדתנו היא שתוכן "בלתי הולם" בוויקיפדיה הוא בעיה זניחה ביותר, בהשוואה לאתרים לא מפוקחים שאליהם אפשר להגיע בלחיצת כפתור. אדרבא, גם כאשר הנושא רגיש, מוטב שילדים יקראו עליו באתר המחוייב לגישה רצינית ונייטרלית, מאשר באתר סתמי ונטול כל אחריות.

עבור אותן משפחות המעדיפות, מטעמים שונים, שלא להתחבר לרשת, נוכל לסייע בסינון ערכים מסויימים, על-פי קוים מנחים שייקבעו בעתיד.

WIKIMEDIA
ישראל

סיכום

ויקיפדיה ומחשב לכל ילד

- ויקיפדיה היא מקור מידע ראשון במעלה עבור צעירים ומבוגרים רבים. משום כך חיוני לשלב גישה לויקיפדיה העברית במחשבי הפרוייקט.
- שילוב ויקיפדיה במחשבי הפרוייקט יתבצע -
- במחשבים המחוברים לאינטרנט – על ידי הוספת ויקיפדיה למועדפים במחשבים ללא גישה לאינטרנט – על ידי הטמעת גרסה סטטית של ויקיפדיה, ועדכונה מעת לעת.
- אנשי ויקימדיה יסייעו בהכנת חומר הדרכה ומערכי שיעור למשתמשים. חומר זה ישולב במסלול ההדרכה הקיים של "מחשב לכל ילד" למיצוי מקסימלי של האנציקלופדיה.
- עבור אוכלוסיות רגישות, ומחשבים שאינם מחוברים לאינטרנט ניתן לספק גרסה "בטוחה" של ויקיפדיה שלא תכלול נושאים רגישים שעלולים לפגוע ברגשות המשתמשים.